

Gespreksnotitie rondetafelgesprek over de toekomst van thuisonderwijs

Door: Paula Dorsman, oud-'leerling' thuisonderwijs

Mijn achtergrond:

Ik heb vanaf 8 jaar thuisonderwijs gehad in evangelisch-christelijke context, in een gezin waar ik de oudste ben van 6 kinderen. Voor die tijd heb ik 4 leerjaren op regulier basisonderwijs gevolgd, waar ik het naar mijn zin had, en boven mijn niveau presteerde. Het thuisblijven heeft een breed scala aan problemen veroorzaakt, waaronder een grote leer- en onderwijsachterstand, sociale isolatie, sociaal-emotionele ontwikkelingsachterstand, religieuze indoctrinatie, parentificatie, en ongecontroleerde ruimte voor andere vormen van fysieke en emotionele mishandeling en verwaarlozing. Dit alles was grotendeels te voorkomen geweest (of verminderd in ernst) door schoolgaan of toezicht.

Mijn jeugd heeft mij ernstige psychische problematiek en een chronische fysieke aandoening opgeleverd. Er is voor mij weinig maatschappelijke deelname mogelijk, waardoor de eenzaamheid en isolatie van mijn tienertijd zich tot op de dag van vandaag voortzetten. Mijn kinderroom om te studeren aan de universiteit zal zeer waarschijnlijk geen werkelijkheid meer worden, door mijn beperkingen.

Mijn standpunten:

- Mijn persoonlijke overtuiging is dat regulier onderwijs in principe altijd de beste keuze is voor een kind. Ik ben geen voorstander van thuisonderwijs, ook niet als het gaat om kinderen die moeilijk meekomen op regulier onderwijs. Daar bestaat speciaal onderwijs voor of anders een vrijstelling via artikel 5a.
- Thuisonderwijs (zonder toezicht) heeft grote risico's, met potentieel grote en langdurige gevolgen op volwassen leeftijd. Momenteel hebben ouders veel te veel controle over het leven van hun kinderen.
- In mijn ervaring nemen risico's zoals religieuze indoctrinatie, isolatie en parentificatie sterk toe wanneer (christelijke) godsdienst de reden van vrijstelling is. Deze gezinnen zijn vaak groter dan gemiddeld en ouders hebben meer wantrouwen naar de buitenwereld. De uitzonderingspositie op basis van levensovertuiging (artikel 5b) vind ik daarom schadelijk, omdat die kinderen juist het kwetsbaarst zijn als ze buiten toezicht vallen.
- In de huidige situatie hebben kinderen niet genoeg autonomie. Kinderen zoals ik hebben vrijwel geen inspraak over de vorm van hun onderwijs en valt het moeilijk te verifiëren wat ze er écht over denken als ze nooit naar school zijn geweest. Daarnaast heerst in sommige thuisonderwijskringen een sterk negatieve mening over regulier onderwijs, waardoor kinderen in de praktijk vaak niet eens de kans krijgen om een eigen mening te vormen.
- Als thuisonderwijs, onder wat voor wetgeving dan ook, mogelijk is in Nederland, is het van uiterst belang dat er toezicht, regels en kwaliteitseisen zijn. Toezicht op leervoortgang is daarbij het allerbelangrijkst, maar regels over sociale en

maatschappelijke deelname mogen niet ontbreken. Voorbeelden zijn: regelmatige toetsing op leervooruitgang, controle op sociaal en emotioneel welzijn, verplicht aansluiten bij een vereniging of co-op, etc. Hierbij moet gewaarborgd worden dat kinderen in contact komen met andere levensovertuigingen.

- Ik vraag me persoonlijk sterk af of toezicht haalbaar is en/of voldoende effectief is. Als toezicht niet haalbaar is, zie ik artikel 5b graag verdwijnen zonder alternatief, dus dan ook geen thuisonderwijs als erkende onderwijsvorm.